

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3382

Vragen van het lid **Jasper van Dijk** (SP) aan de Ministers van Buitenlandse Zaken en van Financiën over *het gebrekkige toezicht op Russische bedrijven* (ingezonden 20 mei 2022).

Antwoord van Minister **Hoekstra** (Buitenlandse Zaken), mede namens de Minister van Financiën (ontvangen 4 juli 2022). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2021–2022, nr. 3089.

Vraag 1

Wat is uw oordeel over het artikel «Een brievenbusje tussen lesauto's»?¹

Antwoord 1

Ons oordeel is dat er in het artikel verschillende zaken naar voren komen die de aandacht hebben van het kabinet. In het Rapport van de Nationaal Coördinator Sanctienaleving en Handhaving is te lezen dat complexe en internationale eigendomsstructuren het moeilijk maken om eigenaarschap of zeggenschap te achterhalen. De Nationaal Coördinator heeft echter op basis van de beschikbare informatie geen aanleiding om te veronderstellen dat er zaken gemist zijn in de bevestigingen. Er is een datateam sancties gevormd om meer zicht te krijgen op complexere gevallen.

Daarnaast heeft ook illegale trustdienstverlening, die per definitie verboden is, onze aandacht. In de kabinetsreactie op het rapport van SEO Economisch Onderzoek naar illegale trustdienstverlening is een zestal maatregelen aangekondigd tegen illegale trustdienstverlening.² Een van de maatregelen is een onderzoek naar de toekomst van de trustsector. Centraal in dit onderzoek staat de vraag of bij trustdienstverlening in Nederland de integriteit voldoende te waarborgen is. Over de uitkomst van het onderzoek wordt uw Kamer na de zomer zo snel mogelijk geïnformeerd.

Voorts worden er in het artikel twee voorbeelden gegeven van constructies om de Wet toezicht trustkantoren (Wtt 2018) te ontwijken: het in loondienst nemen van een bestuurder om hiermee de trustdienst «optreden als bestuurder» te ontwijken en het «opknippen» van trustdiensten. In dit kader wijs ik uw Kamer er graag op dat het bewust «opknippen» van trustdiensten sinds de herziening van 1 januari 2019 onder de Wtt 2018 valt. Voorts wordt

¹ De Groene Amsterdammer, 18 mei 2022, «Een brievenbusje tussen lesauto's» (<https://www.groene.nl/artikel/een-brievenbusje-tussen-lesauto-s>).

² Brief van de Minister van Financiën van 8 juli 2021, Kamerstuk 32 545, nr. 144.

er in de Wijzigingswet financiële markten 2024 voorgesteld de trustdienst «optreden als bestuurder» aan te scherpen om onduidelijkheid en omzeiling van de Wtt 2018 aan te pakken.

Vraag 2

Klopt volgens u de schatting dat 31–50% van de trustdienstverleners zonder vergunning opereert? Wat onderneemt u hiertegen?

Antwoord 2

Uit de analyse van SEO Economisch Onderzoek in het rapport illegale trustdienstverlening komen 3.800 bestuurders naar voren waar sprake is van een verhoogd risico dat zij illegaal trustdiensten verlenen. In combinatie met het aantal bediende doelvennootschappen komt de schatting van het marktaandeel van de in potentie illegale trustsector uit op ongeveer 15 procent.

Voor domicilieverlening vinden de onderzoekers 690 mogelijke domicilie-adressen waarop tenminste tien entiteiten staan ingeschreven en waar mogelijk sprake is van illegale trustdienstverlening, omdat naast domicilie ook andere diensten worden verleend die tezamen onder de vergunningsplicht van de Wtt 2018 vallen.

Vraag 3

Is deze zogenaamde schaduwtrustsector meegenomen in het onderzoek van de heer Blok? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wat heeft dit opgeleverd?

Antwoord 3

Illegale trustkantoren zijn daarin niet meegenomen. Het Rapport van de Nationaal Coördinator Sanctienaleving en Handhaving richt zich op de naleving van sancties door instellingen gebonden aan de sanctiewetgeving. Voor trustkantoren geldt dat DNB toezicht houdt op naleving van de sanctiewetgeving. Illegale trustkantoren zijn naar hun aard lastig in beeld te krijgen omdat ze vaak bewust uit het zicht van de toezichthoudende autoriteiten blijven. Deze dienstverlening is per definitie illegaal en handhaving daarvan ligt bij autoriteiten zoals het Openbaar Ministerie.

Vraag 4

Deelt u de mening dat deze schaduwtrustsector aan banden moet worden gelegd? Zijn er mogelijkheden om actiever te handhaven, dus niet enkel op basis van meldingen?

Antwoord 4

Ja, ik deel de mening dat illegale trustdienstverlening zo veel mogelijk moet worden voorkomen of gestopt. Hiertoe is in de kabinetsreactie op het rapport van SEO Economisch Onderzoek naar illegale trustdienstverlening een zestal maatregelen aangekondigd. De Minister van Financiën informeert uw Kamer na het zomerreces zo snel mogelijk over de voortgang en opvolging van deze maatregelen, waaronder het onderzoek naar de toekomst van de trustsector. DNB heeft als toezichthouder op de vergunninghoudende trustkantoren ook een verantwoordelijkheid voor handhaving tegen illegale trustdienstverlening. DNB handhaaft overwegend op basis van signalen van illegale trustdienstverlening die zij ontvangt (deze signalen worden vaak aangeleverd door vergunninghoudende partijen). Het aantal signalen dat DNB ontvangt van illegale trustdienstverlening is de afgelopen jaren toegenomen. Handhaven op basis van signalen levert resultaat op: in 2021 heeft DNB twintig onderzoeken naar illegale trustdienstverleners opgestart. In tien gevallen leidde het onderzoek tot de conclusie dat sprake was van illegale dienstverlening en is deze beëindigd. Daarnaast heeft DNB in 2021 een bestuurlijke boete en een last onder dwangsom opgelegd aan illegale trustdienstverleners. Deze formele maatregelen hadden betrekking op signalen die DNB voor 2021 ontvangen heeft. In aanvulling hierop is DNB ook betrokken bij het proactief optreden tegen illegale trustdienstverlening. DNB volgt bijvoorbeeld ondernemingen die hun Wtt 2018-vergunning hebben ingeleverd. Het proactief optreden tegen illegale trustdienstverlening doet DNB op beperkte schaal. Van belang is dat het toezicht risicogebaseerd, doelmatig en kostenefficiënt plaatsvindt, waarbij de aandacht voor illegalen in verhouding staat tot de toezichtactiviteiten op vergunninghoudende partijen.

Vraag 5

Neemt u de strekking van dit artikel mee in het onderzoek m.b.t. een mogelijk verbod van de trustsector in het algemeen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5

Het is aan de onderzoekers om wel of niet de strekking van het artikel mee te nemen in het onderzoek. Het artikel is onder de aandacht gebracht van de onderzoekers.

Ook ben ik voornemens bepaalde zaken die in het artikel worden genoemd – zoals het omzeilen van de Wtt – te benoemen wanneer ik uw Kamer na het zomerreces infomeer over de voortgang van de aangekondigde maatregelen tegen illegale trustdienstverlening.

Vraag 6

Met hoeveel FTE is het toezicht op de naleving van sancties reeds versterkt, in lijn met de motie-Jasper van Dijk³?

Antwoord 6

Ten aanzien van de Douane is u op 13 mei jl. gemeld dat stappen worden gezet om de capaciteit te vergroten.⁴ Totdat extra personeel is aangetrokken, wordt bestaande capaciteit geheralloceerd. Het kabinet ziet dat ook andere betrokken instanties momenteel capaciteit heralloceeren vanuit andere taken. Dit met als doel dat betrokken instanties steeds voldoende zijn toegerust op hun toezichthoudende en handhavende taak. Zo is de Minister van Financiën blijvend in gesprek met de AFM en DNB over hun capaciteit, waarbij de toezichthouders aangeven dat zij door tijdelijke verschuiving van hun toezichtactiviteiten in staat zijn het toezicht op de Sanctiewet 1977 adequaat uit te voeren. Het kabinet blijft in gesprek om te monitoren of ook voor de langere termijn op een duurzame manier voldoende capaciteit beschikbaar is.

³ Kamerstuk 36 045, nr. 21 (10 maart 2022).

⁴ Aanbiedingsbrief bij het Rapport van de nationaal coördinator sanctienaleving en handhaving, (13 mei 2022). Zie: Kamerstuk 36 045, nr. 72